علوم تجربی پایه چهارم ابتدایی

درس ۴: انرژی الکتریکی

طراحی شده توسط
وب‌سایت دیجی معلم
(Digimoallem.ir)

سوال زهرا:
بچه‌ها! فکر کنید اگر یک هفته برق قطع بشه، چه مشکلاتی پیش میاد؟

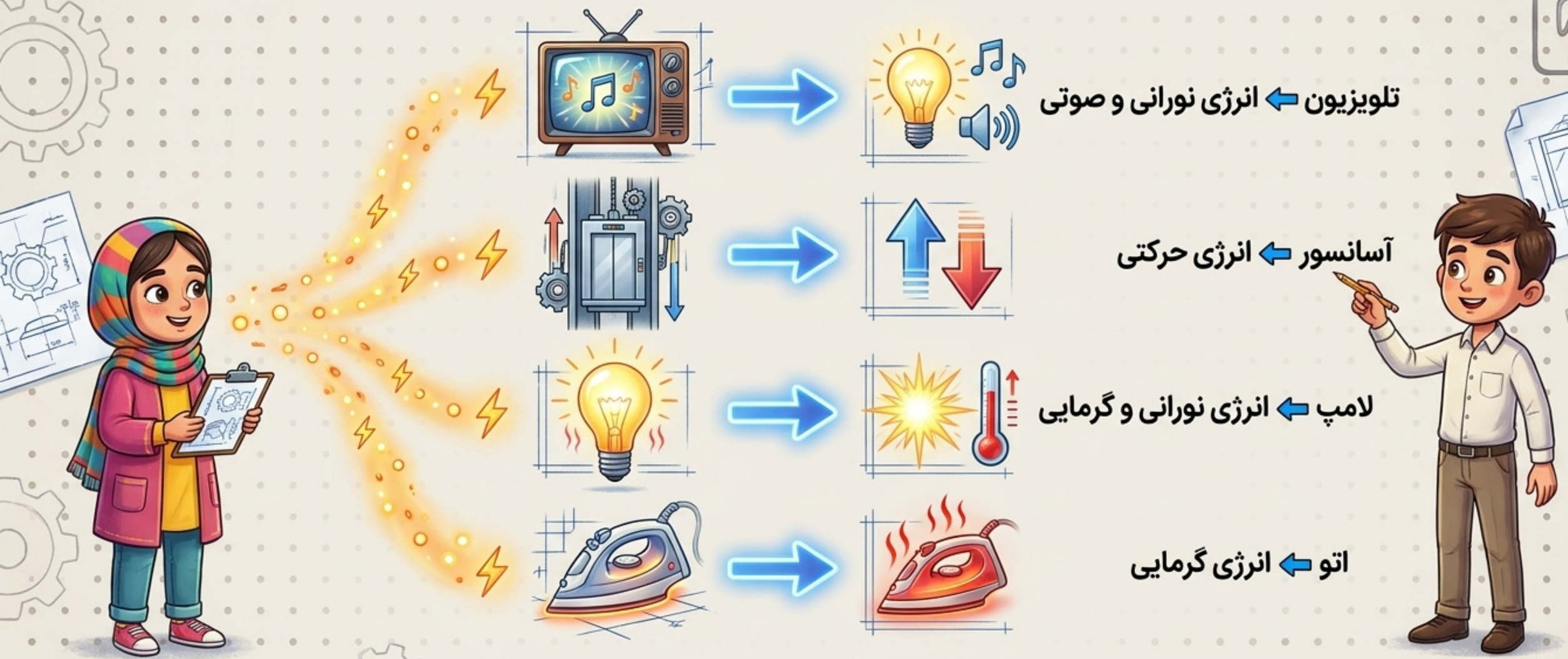

پاسخ: دیگه نمی‌تونیم تلویزیون ببینیم، غذاها تو یخچال خراب میشن، شبا همه‌جا تاریکه و خیلی از دستگاه‌های بیمارستان‌ها از کار می‌افتن! زندگی بدون برق خیلی سخته!

Digimoallem.ir

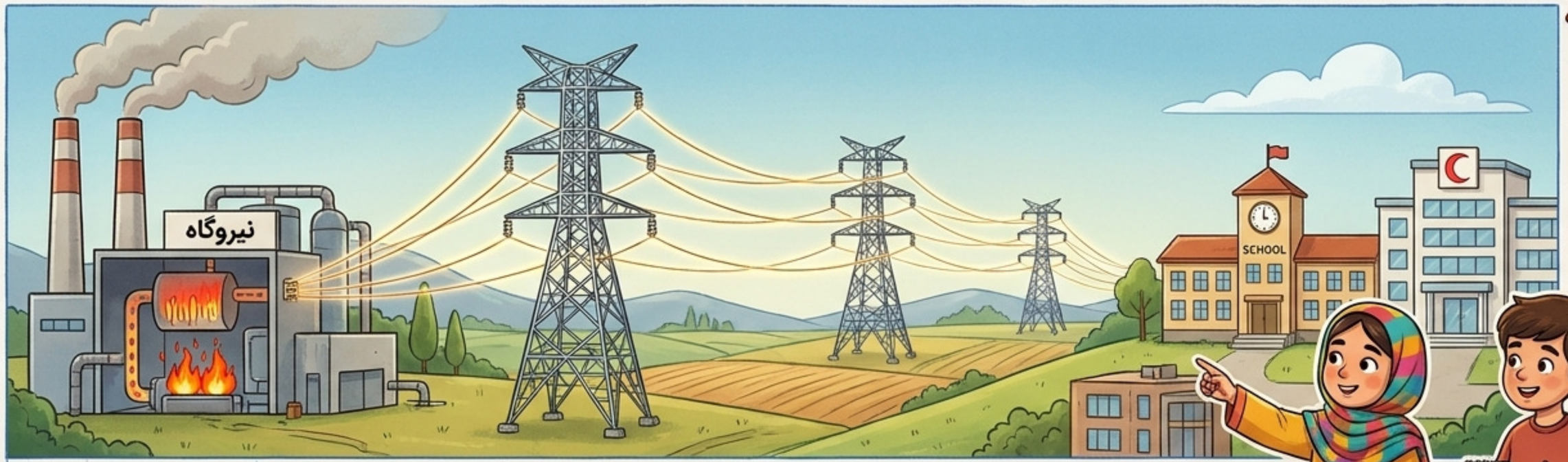
انرژی الکتریکی به چه چیزی تبدیل می‌شود؟

انرژی الکتریکی یکی از مهم‌ترین شکل‌های انرژی است. در وسایل برقی، برق به انرژی‌های دیگر تبدیل می‌شود:

Digimoallem.ir

سوال: برق چطوری به خانه ما می‌رسه؟

پاسخ: در نیروگاه‌ها، از سوختن موادی مثل نفت و گاز، گرما تولید می‌شه.
این گرما به انرژی الکتریکی تبدیل می‌شه و از طریق کابل‌های بزرگ
بزرگ به شهرها، مدرسه‌ها و خانه‌های ما می‌رسه!

طراحی شده توسط دیجی معلم

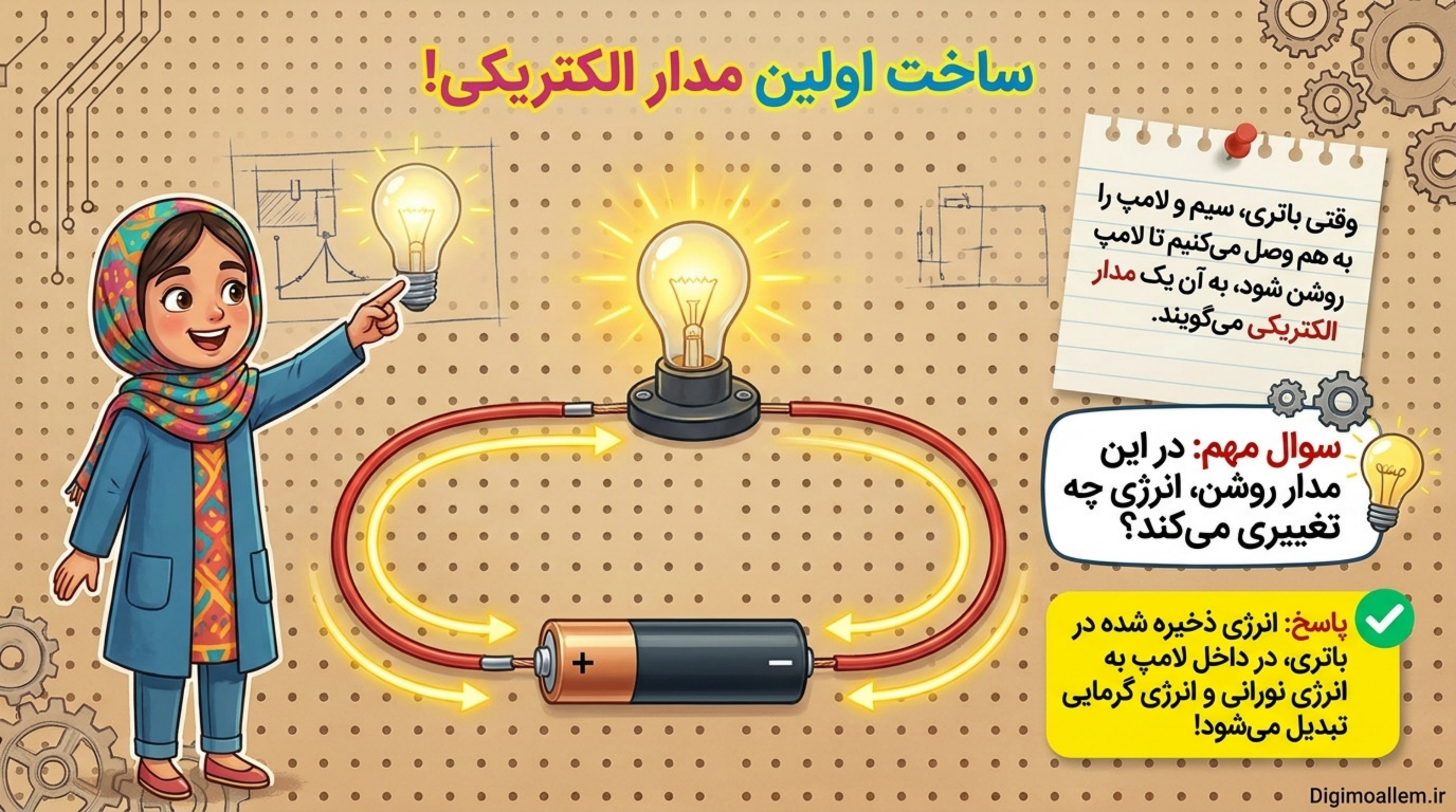
انرژیِ همراه ما: باتری!

اما برای وسایل کوچک که نمی‌تونیم به پریز وصل کنیم چه کار کنیم؟ از باتری استفاده استفاده می‌کنیم! باتری‌ها انرژی را در خود ذخیره می‌کنند.

Digimoallem

ساخت اولین مدار الکتریکی!

وقتی باتری، سیم و لامپ را به هم وصل می‌کنیم تا لامپ روشن شود، به آن یک **مدار الکتریکی** می‌گویند.

سوال مهم: در این مدار روشن، انرژی چه تغییری می‌کند؟

پاسخ: انرژی ذخیره شده در باتری، در داخل لامپ به انرژی نورانی و انرژی گرمایی تبدیل می‌شود!

Digimoallem.ir

چگونه لامپ را خاموش و روشن کنیم؟

برای قطع و وصل کردن جریان برق از کلید استفاده می‌کنیم. کلید باز، راه برق را می‌بندد و کلید بسته، اجازه عبور می‌دهد.

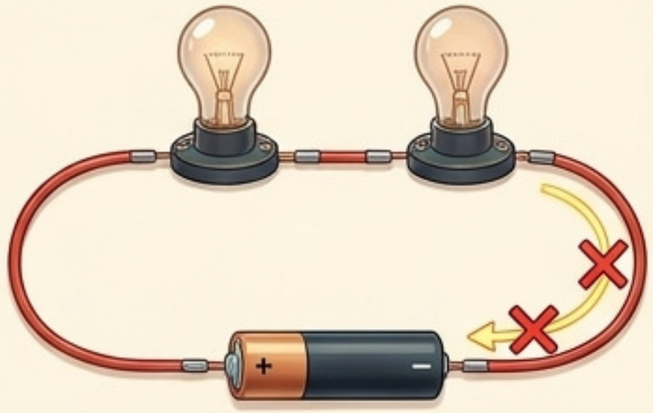
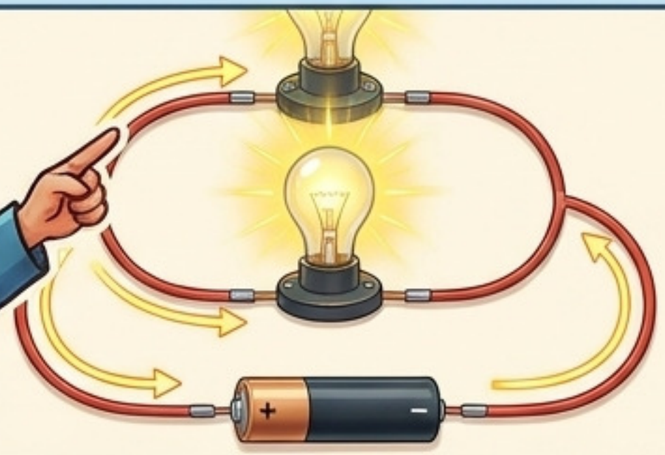

هشدار مهم: هرگز برای این آزمایش‌ها از برق پریز خانه استفاده نکنید! **فقط باتری!**

Digimoallem

مقایسه مدارها: متوالی در برابر موازی

مدار متوالی (Series)	مدار موازی (Parallel)
در مدار متوالی: تمام لامپ‌های دیگر خاموش می‌شوند! (چون مسیر قطع شده)	در مدار موازی: لامپ‌های دیگر روشن می‌مانند! (چون مسیر خودشان را دارند)

اگر یک لامپ را باز کنیم چه می‌شود؟

نور کدام بیشتر است؟

نور لامپ‌ها در **مدار موازی** بیشتر است.

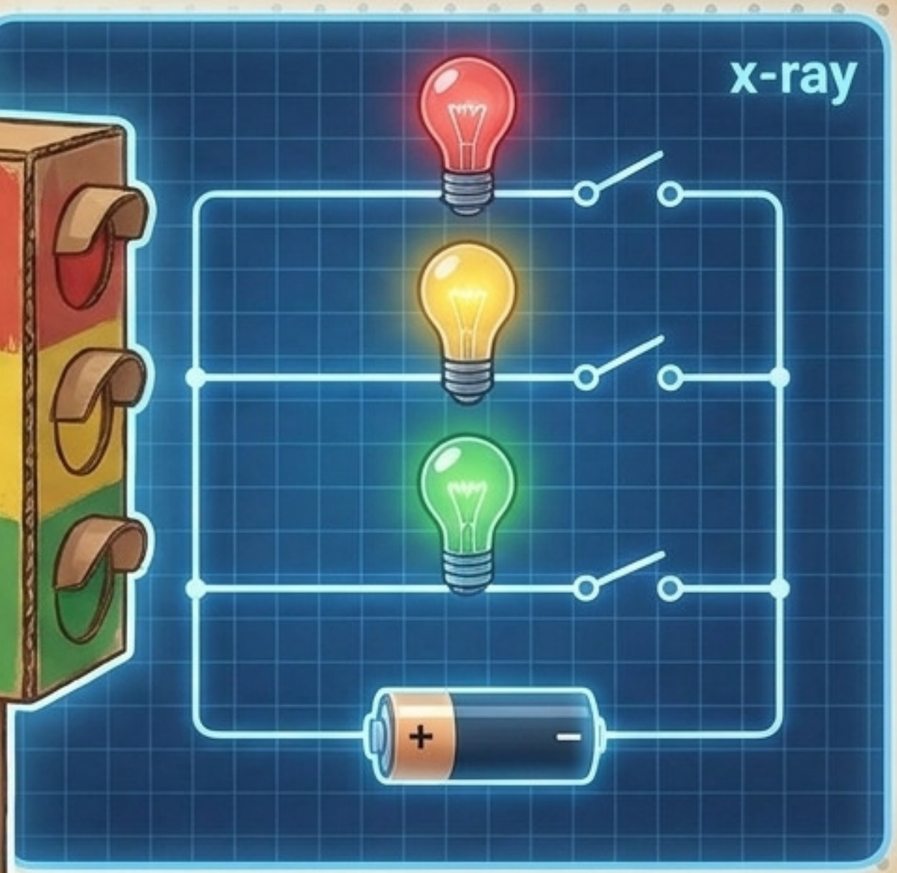
طراحی شده توسط دیجی معلم

زنگ کاردستی علمی: چراغ راهنما!

ما می‌توانیم با استفاده از ۳ لامپ رنگی و ۳ کلید جداگانه، یک چراغ راهنمای عالی بسازیم.

Aha!

چون هر کلید فقط یک لامپ را روشن می‌کند، این یعنی ما از قانون مدار موازی استفاده کرده‌ایم! شما هم در گروه خود امتحان کنید!

Digimoallem

آیا برق از همه چیز عبور می‌کند؟

بیایید امتحان کنیم! اگر وسایل مختلف را در فضای خالیِ مدار قرار دهیم چه می‌شود؟

⬅ پاک‌کن، خط‌کش چوبی و پلاستیکی
❌ لامپ خاموش می‌ماند

⬅ میخ آهنی و سکه
✅ لامپ روشن می‌شود!

Digimoallem.ir

رسانای الکتریکی

به موادی که برق را از خود عبور می‌دهند **رسانا** می‌گویند (مثل فلزات).

عایق یا نارسانا

به موادی که برق را عبور نمی‌دهند **عایق** یا **نارسانا** می‌گویند (مثل چوب و پلاستیک).

Critical Thinking

فکر کنید: چرا سیم‌های برق یک روکش پلاستیکی دارند؟

پاسخ هوشمندانه: مغز سیم از **مس (رسانا)** است تا برق عبور کند، اما روکش آن از **پلاستیک (عایق)** است تا وقتی به آن دست می‌زنیم، برق ما را نگیرد!

Digimoallem

زمین به کمک ما نیاز دارد!

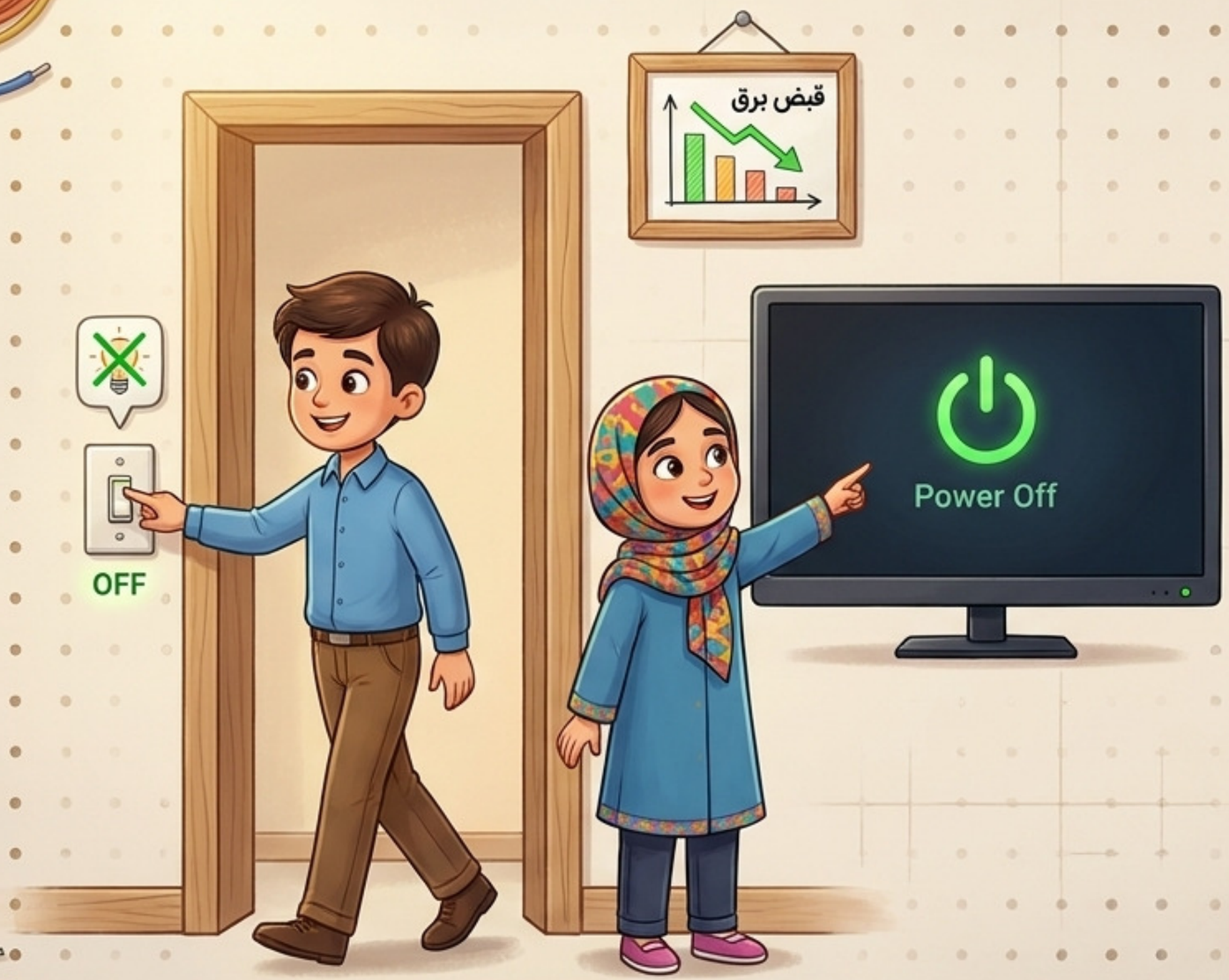
وظیفه ما چیست؟
ما باید قهرمانِ انرژی باشیم و از هدر رفتن منابع جلوگیری کنیم!

سوخت‌ها (مثل نفت و گاز) روزی تمام می‌شوند و مصرف زیاد آن‌ها باعث آلودگی هوا می‌شود.

برق انرژی فوق‌العاده‌ای است، اما تولید آن سوخت زیادی مصرف می‌کند.

طراحی شده توسط دیجی معلم

The Young Inventor’s Workshop

چگونه قهرمان انرژی باشیم؟

- ✔ وقتی از اتاق خارج می‌شوم، لامپ را خاموش می‌کنم.
- ✔ وقتی کسی تلویزیون نمی‌بیند، آن را خاموش می‌کنم.
- ✔ در روز پرده‌ها را کنار می‌زنم تا از نور خورشید استفاده کنم.

پیشنهاد عالی:
با خانواده قبض برق را بررسی کنید و ببینید با صرفه‌جویی شما چقدر هزینه‌ها کم می‌شود!

خسته نباشید مخترع‌های کوچک!

- امروز یاد گرفتیم که انرژی الکتریکی چیست و چطور به خانه‌های ما می‌رسد.
- فهمیدیم مدار و کلید چگونه کار می‌کنند.
- تفاوت مواد رسانا و عایق را کشف کردیم.
- و قول دادیم که از این انرژی باارزش به درستی درستی استفاده کنیم تا مراقب زمین باشیم!

تهیه و تنظیم:
وب‌سایت آموزشی
دیجی معلم
(Digimoallem.ir)